

O ANTIGO REXIMÉN

A ilustración é a saída do home da súa minoría de idade. O mesmo é culpable dela. A minoría de idade estriba na incapacidade de servirse do propio entendemento, sen a dirección doutro. Un mesmo é culpable desta minoría de idade cando a causa dela non xace nun defecto do entendemento, senón na falta de decisión e ánimo para servirse con independencia del, sen a condución doutro. ¡Sapere aude! ¡Ten valor de servirche do teu propio entendemento! Velaquí divísaa da ilustración.

A maioría dos homes, malia que a natureza os librou desde tempo atrás de condución allea (naturaliter maiorennnes), permanecen con gusto baixo ela ao longo da vida, debido á preguiza e a covardía. Por iso éelles moi fácil aos outros erixirse en titores. ¡É tan cómodo ser menor de idade! Se teño un libro que pensa por min, un pastor que reempraza a miña conciencia moral, un médico que xulga achega da miña dieta, e así sucesivamente, non necesitarei do propio esforzo.

Con só poder pagar, non teño necesidade de pensar: outro tomará o meu posto en tan fastidiosa tarefa. Como a maioría dos homes (e entre eles a totalidade do belo sexo) teñen por moi perigoso o paso á maioría de idade, fóra de ser penoso, aqueles titores xa se coidaron moi amablemente de tomar sobre si semellante superintendencia. Logo de haber atontado as súas reses domesticadas, de modo que estas pacíficas criaturas non ousan dar un só paso fóra das andadeiras en que están metidas, mostráronlles o risco que as ameaza se intentan marchar soas. O certo é que ese risco non é tan grande, pois logo dalgunhas caídas aprenderían a camiñar; pero os exemplos deses accidentes polo común producen timidez e espanto, e afastan todo ulterior intento de refacer semellante experiencia.

Xa que logo, a cada home individual élle difícil saír da minoría de idade, case convertida en natureza súa; inclusive, cobroulle afección. Polo momento é realmente incapaz de servirse do propio entendemento, porque xamais se lle deixa facer devandito ensaio. Os grilos que atan á persistente minoría de idade están dados por regulamentos e fórmulas: instrumentos mecánicos dun uso racional, ou mellor dun abuso dos seus dotes naturais. Por non estar habituado aos movementos libres, quen se desprenda deses grilos quizá dese un inseguro salto por encima dalgunha estreitísima gabiá. Por iso, só son poucos os que, por esforzo do propio espírito, logran saír da minoría de idade e andar, con todo, con seguro paso.

Enmanuel Kant. Filosofía da Historia.

”A nosa familia non cesaba de aumentar e o berce estaba constantemente ocupada, aínda que, ¡ai!, a man estranguladora da morte arrinqueinos dela a algún dos seus pequenos ocupantes. Houbo tempos, teño que confesalo, en que me parecía cruel levar fillos no ventre para perdilos logo e ter que enterrar amor e esperanzas nas súas pequenas tumbas (...). A maior das miñas fillas, Cristina Sofía, non viviu mais que ata a idade de tres anos, e tamén o meu segundo fillo, Christian Gottlieb, morreu á máis tenra idade. Ernesto Andrés

non viviu máis que uns poucos días máis, e a nena que lle seguiu, Regina Juana, tampouco chegara ao seu quinto aniversario cando deixou este mundo. Cristina Benedicta, que viu a luz un día despois que o do Neno de Belén, non puido resistir o cru inverno e deixounos antes de que o novo ano chegase ao seu cuarto día (...) Cristina Dorotea non viviu máis que un ano e un verán, e Juan Augusto non viu a luz máis que durante tres días. Así perdemos sete dos nosos trece fillos, (...) bondadosas mulleres da veciñanza trataban de consolarme dicíndome que o destino de todas as nais é traer fillos a este mundo para perdelos logo, e que podía considerarme feliz se chegaba a criar a metade dos que dese a luz”.

A pequena crónica de Ana Magdalena Bach.

*O libro é un texto anónimo, posiblemente escrito no século XIX. Non pertence, pois, á segunda esposa do compositor, pero ilustra ben sobre a vida do mesmo e o mundo en que se desenvolveu.

”Cada individuo en particular pon todo o seu coidado en buscar o medio máis oportuno de empregar con maior vantaxe o capital de que pode dispoñer. O que desde logo se propón é o seu propio interese, non o da sociedade en común; pero eses mesmos esforzos cara á súa propia vantaxe inclínanlle a preferir, sen premeditación súa, o emprego máis útil á sociedade como tal. (...) Ningún polo xeral propónse primariamente promover o interese público, e seica nin aínda coñece como o fomenta cando non o pensa fomentar. Cando prefere a industria doméstica á estranxeira só medita a súa propia seguridade; e cando dirixe a primeira de modo que o seu produto sexa do maior valor que poida, só pensa na súa ganancia propia; pero neste e noutros moitos casos é conducido como por unha man invisible a promover un fin que nunca tivo parte na súa intención”

Adam Smith. A riqueza das nacións. 1776.

“Que o soberano e a nación nunca perdan de vista que a terra é a única fonte de riqueza, e que é a agricultura quen as multiplica. Da mesma xeito, o aumento das riquezas asegura o da poboación; os homes e as riquezas fan prosperar a agricultura, estenden o comercio, estimulan a industria, acrecentan e perpetúan as riquezas (...).

Que se asegure aos seus lexítimos posuidores a propiedade dos bens mobles e inmoebles, xa que a seguridade da propiedade é o fundamento esencial de orde económica da sociedade. Sen a certeza da propiedade, o territorio permanecería sen cultivar”

F. Quesnay. Máximas xerais. 1767.

”Si se busca en que consiste o ben máis prezado de todos, que ha de ser obxecto de toda lexislación, atoparase que todo se reduce a dúas cuestións principais: a liberdade e a igualdade, sen a cal a liberdade non pode existir. Renunciar á liberdade é renunciar a ser home, aos dereitos e aos deberes da humanidade.

A verdadeira igualdade non reside no feito de que a riqueza sexa absolutamente a mesma para todos, senón que ningún cidadán sexa tan rico como para poder comprar a outro e que non sexa tan pobre como para verse forzado a venderse. Esta igualdade, dise, non pode existir na práctica. Pero se

o abuso é inevitable, ¿quere iso dicir que habemos de renunciar forzosamente a regulalo? Como, precisamente, a forza das cousas tende sempre a destruír a igualdade, hai que facer que a forza da lexislación tenda sempre a mantela”.

Jean-Jacques Rousseau. O contrato social. 1762.

”En cada Estado hai tres clases de poderes: o lexislativo, o executivo das cousas pertencentes ao dereito de xentes, e o executivo das que pertencen ao civil.

Polo primeiro, o príncipe ou o maxistrado fai as leis para certo tempo ou para sempre, e corrixe ou derroga as que están feitas. Polo segundo, fai a paz ou a guerra, envía ou recibe embaixadores, establece a seguridade e prevén as invasións; e polo terceiro, castiga os crimes ou decide as contendas dos particulares. Este último chamarase poder xudicial; e o outro, simplemente, poder executivo do Estado (...).

Cando os poderes lexislativo e executivo áchanse reunidos nunha mesma persoa ou corporación, entón non hai liberdade, porque é de temer que o monarca ou o senado fagan leis tiránicas para executalas do mesmo xeito.

Así sucede tamén cando o poder xudicial non está separado do poder lexislativo e do executivo. Estando unido ao primeiro, o imperio sobre a vida e a liberdade dos cidadáns sería arbitrario, por ser un mesmo o xuíz e o lexislador e, estando unido ao segundo, sería tiránico, por canto gozaría o xuíz da forza mesma que un agresor.

No Estado en que un home só, ou unha soa corporación de próceres, ou de nobres, ou do pobo administrase os tres poderes, e tivese a facultade de facer as leis, de executar as resolucións públicas e de xulgar os crimes e contendas dos particulares, todo perderíase enteiramente”.

Montesquieu. O espírito das leis. 1748.

”É só na miña persoa onde reside o poder soberano, cuxo carácter propio é o espírito de consello, de xustiza e de razón; é a min a quen deben os meus cortesáns a súa existencia e a súa autoridade; a plenitude da súa autoridade que eles non exercen máis que no meu nome reside sempre en min e non pode volveirse nunca contra min; só a min pertence o poder lexislativo sen dependencia e sen división; é pola miña autoridade que os oficiais do meu Corte proceden non á formación, senón ao rexistro, á publicación e á execución da lei; a orde pública emana de min, e os dereitos e os intereses da Nación, dos que se adoita facer un corpo separado do Monarca, están unidos necesariamente ao meu e non descansan máis que nas miñas mans.”

Discurso de Luís XV ao Parlamento de París o 3 de marzo de 1766.

”Hai que estar tolo para crer que os homes dixeron a outro home, o seu semellante: elevámosche por encima de nós porque nos gusta ser escravos. Pola contra, eles dixeron: Temos necesidade de vos para manter as leis ás que nos queremos someter, para que nos gobernes sabiamente, para que nos defendas. Esixiremos de vos que respectedes a nosa liberdade”.

Federico II de Prusia. 1871.

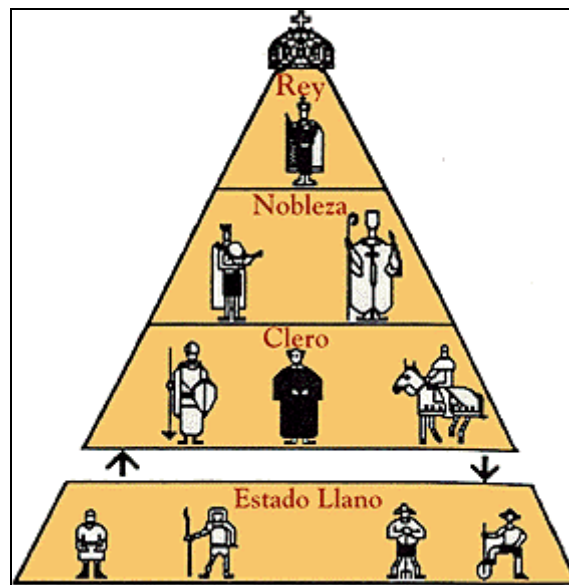
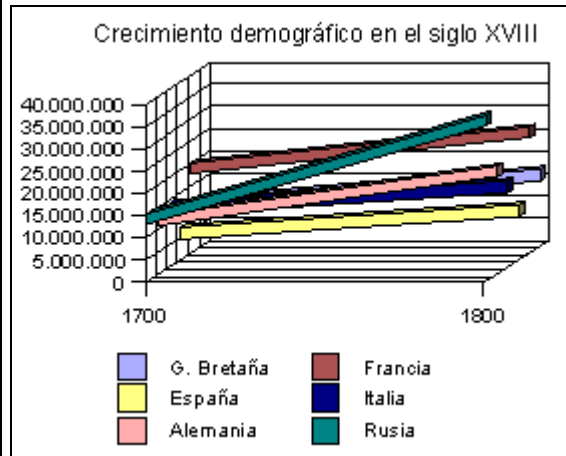

Gráfico que ilustra a concepción tripartita da sociedade europea.